

EDINOST

Uredništvo in upravnstvo: Trst (3), ulica S. Francesco d'Assisi 20. Telefon 11-57. Dopisi naj se pošiljajo izključno uredništvu, oglaševalcem in denar pa upravnstvu. Rokopisi se ne vračajo. Neženski pisma se ne sprejemajo. — Last, založba in tisk Tiskarna „Edinost“ Podružništvo v Gorici: ulica Gheuse Carducci št. 7, I. n. — Telef. R. 337. Glavni in odgovorni urednik: prof. Filip Perle.

Problemi slovenske politike

V zadnjem izdanku „Slovenskega Prehoda“ je priobčil čehoslovski minister za zunanje stvari, dr. Beneš, daljšo studijo o „Problemih slovenske politike“, iz katere posnemljemo naslednje odstavke.

Skupno politično delovanje med slovenskimi narodi in državami v pravem pomenu besede je poglavje zase. Je največje važnosti in pada najbolj v oči. Rekel sem že, da dejstvo osvoboditve slovenskih narodov bolj omogoča takozvano slovensko politiko, nego je bilo to pred vojno. Današnja Jugoslavija, Poljska, Čehoslovaška morejo poizkusiti, da ustvarijo med seboj nekako politično skupnost. Resnih težkoč, ki bi izhajale izključno iz razmerja med njimi, ni nikoli. Tem državam se bosta mogli skoraj pridružiti tudi Bolgarska in Rusija. Zaprko bosta tvorili današnje razmerje Jugoslovenov napram Bolgarski in pa rusko-poljsko vprašanje.

Vsako politično sodelovanje med slovenskimi narodi se pa bo bistveno razlikovalo od takozvane slovenske politike iz predvojne dobe.

Pred vsem bo to politika med državami in ne med nesvobodnimi narodi. To je velikega pomena. Ljudstvo ne prihaja tu v nikak spor z državo, kateri pripada, kar v veliki meri olajšuje ves problem. Če gre za dejstvo pripadnosti manjšini ene države k drugi, potem gre za manjšino, ki ne tvori več bistvene dela naroda. Ne pojde torej za to, za kar je moralo vsekdar iti v predvojni dobi: da bi namreč spor kakega naroda z drugim narodom, ali sploh izražanje takozvane slovenske politike, moralo zahtevati zrušitev ali bistveno zrahljanje nekaterih držav. Pri formuliranju politične skupnosti ali sodelovanja Slovanov ne pojde več za uničenje držav.

Pri izoblikovanju političnega skupnega delovanja se moramo danes opirati izključno na program demokracije. Vsak nedemokracijski nacionalizem kateregakoli slovenskega naroda izključuje že vnaprej vsako slovensko politiko. Novo slovensko politiko, resnično slovensko in vseslovensko politiko morejo formulirati le demokracije, ne pa šovinisti. Absolutisti, caristi, ortodoksni reakcionarci in šovinisti bi se neogibno zopet povrnil k stari imperijalistični predvojni koncepciji, bi zopet začeli oblikovati stare imperijalistične koncepcije in ustvarjati slovenske programe, ko bi na eni strani delovali na škodo druge strani. Zato morejo ustvariti novo slovensko politiko le mlajše generacije, ki niso obremenjene s staro slovensko politiko, ali pa kvečjemu tisti, ki so mogli razumeti, kaj pomenita vojna in ruska revolucija za slovenske narode.

Miljukov je pravilno rekel, da se je ustvaritev novih slovenskih držav izvršila pretežno brez Rusije in v gotovem pogledu se je moglo zgoditi to zato, ker je revolucija strmoglavila Rusijo, kjer so bile največje težave. Pripomniti pa je treba, da tudi zato, ker se je zrušila Avstro-Ogrska, ker je v vseh treh državah, Rusiji, Nemčiji in Avstriji, padel absolutistični monarhizem in je zmaga la demokracija.

Vsi pa smo uverjeni, da je Rusija s svojim padom in svojo revolucijo do prinesla velike žrtve ter da se pogreške, ki so bile storjene na to stran, bodo morale popraviti v interesu skupnega delovanja slovenskih narodov. Pred vsem bo potrebno, da se v bodočnosti reši novi latentni rusko-poljski spor, ki je nastal iz novega položaja. To bo v interesu vseh.

Skupni politični interes slovenskih narodov — ki je podan po moči, številu in ekspanzivnosti nemškega naroda — ostaja isti kakor je bil pred vojno. Za mednarodno, moderno demokracijo povojno politiko bi bila načelna pogreška, če bi hoteli postavljati teorije o načelnem nasprotju med Slovani in Nemci. To je mogoč reči aristokrat in junker Bethmann-Hollweg. Tudi v odnošjih Slovanov napram Nemcem hočemo demokracijo razumevanje, moramo poizkusiti, da formuliramo misel sporazuma in sodelovanja med Slovani in Nemci.

Skupno delovanje Slovanov ni da bi moralo biti a priori naperjeno proti Nemčiji. Kot sosedje so Slovani in Nemci navezani na trajno in sistematično gospodarsko in kulturno sodelovanje. Toda tudi med njimi je treba povedati čisto jasno, da morajo ti odnošaji sloveti na načelu: jaz gospodar, ti gospodari! Ako to ne bi bilo možno, potem bi bila formula slovenske skupnosti — formula skupne obrambe, bi se nastopile izvestne eventualnosti.

Demokracijo razumevanje odnošajev med Slovani in Nemci dobiva izrazu tudi v novi povojni organizaciji Evrope. Slovani morejo brez pridržkov sprejeti misel Družbe narodov in naložiti nanjo svoje razmerje do Nemcev in ostale Evrope.

Kljub vsem pomanjkljivostim da-

našnje organizacije Družbe narodov je to organizacija, ki daje šibkim več, nego močnim. Pridejo časi, ko bo močnim zelo neprijetna. Šibkim more dati jamstvo za njih varnost in obstanek kakor tudi neko mero pravilnosti. Močnim pa dovoljuje le možnost relativnega sodelovanja in izvestnega vpliva na položaj in interese drugih. Slovani — ki so napram Romanom in Anglosaksoncem v obče kulturno in politično šibkejši — imajo interes na tem, da se ta politika izpolnjuje in da jo podpirajo.

Moj zaključek v kardinalnem vprašanju razmerja med Nemci in Slovani se torej glasi:

1) Posamezni slovenski narodi imajo interes na ustvaritvi močne Družbe narodov.

2) Slovani morajo svoje razmerje napram Nemcem (kot elementu, ki more ogroziti posamezne slovenske države v njih obstanku) določiti na podlagi moderne demokracijske politike Družbe narodov.

3) Slovani morajo imeti glede Nemcev pozitiven program in pozitivno stališče, nikakor pa ne, kakor doslej, le

negativno. Ravno radi te naše negativnosti smo bili doslej vedno na škodi.

Veliki cilj praktične slovenske politike bodočnosti bo in mora biti ta, da vsem slovenskim narodom in kulturam pribori mesto v Evropi in v svetlu Slovanov kot celota in kot posamezni narodi se ne ocenjujejo tako, kakor bi se morali. V gotovem pogledu je to naravna posledica dosedanjega gospodarskega, političnega in kulturnega položaja Slovanstva v obče. Konkretni cilj slovenske skupnosti mora biti, da se ta položaj spremeni.

Jaz priznavam eno edino ekspanzijo kot opravičeno: ekspanzijo in borbo na kulturnem polju. Tu moramo gledati, da se izkažemo! V tem morejo in morajo vsi Slovani imeti skupen cilj! Moderni demokracijski ideal ne le da dovoljuje tako ekspanzijo, marveč jo naravnost zahteva. V tem morejo in naj bi narodi iskali svoje veličine in svojo slavo! Tudi to je ideal človekoljubja — in vsem velikim Slovanom je Slovanstvo pred vsem pomenilo — človečnost. Tudi to je konkretna in jasna programna točka slovenske skupnosti in bodočnosti!

Seja velikega fašistovskega sveta

Reforma senata - Proti volilni agitaciji - Novi člani direktorija

RIM, 31. Včeraj ob 22. uri se je v palači Chigi pod Mussolinijevim predsedvom sestel veliki fašistovski svet. Prisotni so bili ministri Federzoni, Beluzzi, Ciano, Fedele, Giurati, Rocca, Volpi, podtajniki Suardi, Teruzzi, Grandi, Balbo, Bianchi, poslanci Barnaba, Farinacci, Maraviglia, Mazzolini, Ricci, Turati, Rossini, Bastianini, Alfieri, Benni, Giunta, dr. Forges Davanzati, komendant Marinelli, Melchiorri in prof. Masi.

Ob priletu se je Mussolini zahvalil vsem fašistovskim funkcionarjem za disciplinirane manifestacije z dne 28. marca. Prvo točko dnevnega reda je tvorilo vprašanje reforme senata. O tem vprašanju je podal obširno poročilo pravosodni minister. V razpravo so posegli on. Maraviglia, finančni minister Volpi, on. Rossini, on. Benni, minister Federzoni in dr. Forges. Veliki fašistovski svet je končno odobril naslednjo reformo: Število senatorjev mora, kakor do sedaj, ostati neomejeno; senatorji se bodo delili v dve kategoriji, v dosmrtno in začasne senatorje. Dosmrtni člani senata bo neposredno imenoval kralj; začasne člani pa bodo predlagali kralju v potrdilo veliki fašistovski sindikat. Začasne senatorje je predpisana najmanjša starost 40 let. Njihov mandat bo trajal 9 let. Delavski sindikati bodo predlagali v senat toliko svojih članov, kolikor sindikati delodajalcev.

Fašistovski svet je nato prešel k razpravi o gospodarskem in sindikalnem položaju. On. Benni je na podlagi podrobne statistike izčrpno orisal gospodarski položaj Italije. Za Bennijem so

govorili o tem predmetu še on. Rossini, ministri Ciano, Rocca, on. Farinacci in dr. Forges. Zborovalci so proučili statut državne sindikalne zveze bančnih uradnikov ter ugodili njeni prošnji, da se ji odstopi eno mesto v fašistovskem svetu. Nadalje je veliki fašistovski svet sklenil, da se iz tehničnih razlogov, po prvi nalogi za izdajanje bankovcev izključno zavodu Banca d'Italia.

O italijanskih fašistih v inozemstvu je govoril on. Bastianini. Priporočal je, naj se propaganda italijanskih fašistov v inozemstvu čim bolj podpre in okrepi. On. Mussolini je predložil svetu v odobritev resolucijo, ki obsoja vse one fašistovske poslance, ki se bavijo z vprašanjem volitev. Demisijska glavnega tajnika fašistovske stranke on. Farinacci je bila sprejeta. Veliki fašistovski svet mu je izrekel za njegovo delovanje veliko pohvalo.

Nato so se vršile volitve fašistovskega direktorija. Izvoljeni so bili: on. Augustino Turatti za glavnega političnega tajnika fašistovske stranke; on. Starace, Arpinati, Ricci in comm. Melchiorri za strankine podtajnike, komendant Marinelli za glavnega upravnega tajnika; nadalje so bili izvoljeni v direktorij on. Maraviglia kot zastopnik Calabrije, on. Blanc kot zastopnik Campanije, Bonelli kot zastopnik Ligurije in Marghinotti Lare kot zastopnik Sardinije. — Novi direktorij bo Mussolini ustoličil dne 7. aprila v prisotnosti vseh pokrajinskih fašistovskih tajnikov.

Seja velikega fašistovskega sveta se je zaključila danes ob 6. uri zjutraj

Kongres filozofov ukinjen

radi neprijetnih incidentov. - Naučni minister Fedele je poveljal senatorja Mangiagalli

MILAN, 31. Včeraj predpoldne se je v palači juridične fakultete nadaljeval kongres italijanskih filozofov. Profesor florentinske univerze De Sarlo je prebral o problemu kulture in svobode. Rekel je, da se svoboda duha ne da ubiti; v nasprotnem slučaju bi morali izgubiti sleherno upanje v kulturo in v življenje. Družba in država si nista sami sebi namen, temveč imata služiti moralnemu in idealnemu življenju.

Proti tem izjavam je nastopil profesor pisanske univerze Carlini ter jim podtikal politično tendenco, radi česar je prišlo med zborovalci do incidentov. Rektor milanske univerze sen. Mangiagalli je sprito teh dogodkov prepovedal kongresistom nadaljnje razprave na univerzitetnih tleh.

Kongres se je razšel po burnih protestih proti sen. Mangiagalliju.

RIM, 31. Naučni minister je brzojavno čestital senatorju Mangiagalliju, ker je na milanskem kongresu zbrane filozofe poučil, da se ne sme izrabljati znanost proti fašistovski vladi.

S. Radić zahteva nadaljevanje dela v narodni skupščini

Vladni krogi in mrzličnih pogovorih. - Ninčić kandidat za Pašićevo nasledstvo

BEOGRAD, 31. (Izv.) V Beogradu je danes navzlic odgoditvi narodne skupščine vladala velika nervoznost. Sinočnja izjava prosvetnega ministra Stjepana Radića, v kateri je povdaril, da pomeni njegova včerajšnja avdienca pri kralju pobijanje korupcije, v zvezi z zahtevo njegove stranke, da se parlament skliče takoj po velikonočnih praznikih, se je danes tolmačila v smislu,

da je St. Radić na rečni avdienci nastopil proti Pašiću ter v imenu svoje stranke zahteval nadaljevanje zasedanja narodne skupščine za to, da pride na dnevni red interpelacija opozicije glede afere Pašićevega sina Radeta z Jovanovićevim zetom Dragišo Stojadinovićem.

V ministrskem predsedništvu so davi konferirali radikalni ministri in se živahno posvetovali o položaju, nakar je popoldne finančni minister Stojadinović odšel h kralju v avdienco in mu predložil državni proračun v sankcijo. V Radićevem kabinetu pa so imeli voditelji radićevcev konferenco do 11. ure. Izid njihovega posvetovanja se drži v največji tajnosti.

Po tej konferenci so radićevski ministri odšli v predsedništvu vlade, kjer se je do 13. ure vršila seja ministrskega sveta. Ko je Pašić zapuščal svoj kabinet, so hoteli novinarji od njega zvedeti, kdaj da se zopet sestane narodna skupščina. Ministrski predsednik je izjavil, da se bo to zgodilo 5. maja in da se ta sklep ne da več predruhati. Enako vprašanje je predsednik narodne skupščine Trifković pokazal, veliko nervoznost in ni hotel dati novinarjem nobenega odgovora.

Popoldne je bil Pašić pri kralju od 16. do 17. ure in so seveda takoj po tej avdienci začele krožiti vesti o demisijski celokupne vlade. A minister Simonović je te govorice energično zanimal. Radićevski ministri so imeli sejo do 18. ure, nakar bi se bili morali podati na ponovno sejo ministrskega sveta. Ker je pa Stjepan Radić imel predavanje v „Ženskem klubu“, je prišel z ministri svoje stranke v predsedništvo vlade šele ob 19. uri, ko so se radikalni ministri že razhajali. Tada je St. Radić stopil k Pašiću ter ostal pri njem kakih pet minut, nakar se je podal na dvor, kjer je ostal v avdienci pri kralju do 20. ure. Po avdienci je izjavil novinarjem, da je natančno razložil kralju zahtevo svoje stranke glede na-

daljevanja dela v nar. skupščini. Treba je rešiti — je dejal Radić — še vse polno vprašanj, med drugim čaka tudi trgovinska pogodba z Avstrijo še na svojo ratifikacijo. Izročil sem min. predsedniku pismene predloge za nadaljevanje dela v nar. skupščini in jutri dopoldne ob 10. uri bom dobil odgovor. Ako Pašić naših zahtev ne bo sprejel, bom podal demisijsko.

Pri odhodu iz predsedništva vlade je St. Radić še izjavil novinarjem, da vztrajajo radićevci na svojem stališču in da mora parlament neprekinjeno delati od 8. aprila do 1. avgusta z le kratkimi presledki ob raznih praznikih.

Nocoj se je mnogo govorilo, da bo Ninčić poverjen mandat za sestavo nove vlade. Pašićevi pristaši zatrjujejo k temu, da se ne bo Ninčić lotil ničesar, ne da bi se prej posvetoval s Pašićem.

Interpelacija SDS radi učiteljev na Hrvaškem

BEOGRAD, 31. (Izv.) Klub samostojnih demokratov je predložil narodni skupščini interpelacijo radi preganjanja učiteljev na Hrvaškem. V interpelaciji je rečeno, da je bilo v tekočem oolskem letu na Hrvaškem odstavljeno 28 šolskih nadzornikov in 625 učiteljev. Interpelacija je sestavljena v precej ostrem tonu.

Francoska zbornica

pričela razpravljati o Pétetovih načrtih

PARIZ, 31. Včeraj popoldne se je v francoski zbornici pričela razprava o načrtih finančnega ministra Péteta. Kot prvi govornik je nastopil poročevalec zbornične finančne komisije, ki je zagovarjal načrt. Nato je Pétet naglašal, da zbornica mora sprejeti vladne predloge, ker je položaj zelo kočljiv.

Za njim je dobil besedo komunist Garchery; ko je stopil na govorniško tribuno, sta se v zbornici pojavila komunistična poslanca Duclos in Fourcier, ki sta bila izvoljena na naknadnih volitvah v II. okraju Pariza. Komunisti so novima tovarišema priredili burne ovacije, medtem ko sta center in desnica vpila in žvižgala. Hrup je bil velikanski; komunisti so peli internacijsko pesem, center pa marseljezo. Herriot ni mogel vzpostaviti reda in je Herriot ni mogel vzpostaviti reda in je radi tega prekinil sejo. Po daljšem odmoru je poslanec Garchery govoril proti meščanskemu davku. Nastopilo je še nekaj govornikov, nakar je bila razprava o finančnih načrtih prenesena na jutrišnjo sejo.

Pričela se je nato razprava o interpelaciji posl. Taittingerja glede nedeljskih nemirov. Taittingerju je odgovarjal pravosodni minister in mu priporočal, naj ima zaupanje v francoske sodnike. Izrazil je svoje sožalje družini umorjenega mladeniča, nakar je bila seja zaključena.

Civilni progresivni davek sprejet. - Socijalisti se vzdržali glasovanja

PARIZ, 31. Poslanska zbornica je v teku razprave o finančnih predlogih odobrila civilni progresivni davek. Socijalisti so sklenili vzdržati se vseh glasovanj, ki vsebujejo tudi vprašanje zapadne vladi. Tako se bodo zadržali tudi napram predlogu za zvišanje davka na poslovni promet.

Nova romunska vlada

BUKAREŠT, 31. Kralj je povelj generalu Avarescu nalogu, da sestavi novo vlado. Avarescu je takoj prišel posvetovanja in je kmalu predložil kralju sledečo listo nove vlade:

Ministrski predsednik: gen. Avarescu; zunanje zadeve: Mitilencu; notr. zadeve: Goga; vojna: gen. Mircescu; finance: Lepadatu; industrija: gen. Coanda; javna dela: Petrovič; promet: gen. Cavaleanu; pravosodstvo: Cudalibu; prosveta: Megulescu; verstvo: Gollis; delo: Trancou; poljedelstvo: Garilid; Besarabija: Niza; Transilvanija: Groza; Bukovina: Dori Popović.

Nova vlada je položila prisego včeraj popoldne.

Gen. Avarescu, načelnik opozicije proti Bratianuju, je tudi v inozemstvu dobro poznana osebnost. Tekom svetovne vojne, ko je Mackensen vdrl na Rumunsko, je Avarescu prevzel nase vso odgovornost in skušal rešiti državo. L. 1918 je kot ministrski predsednik sklenil z osrednjimi vlastmi preliminarni mir ter se nato umaknil Marghiomanovi vlad. L. 1920 je v drugi načeloval kabinetu, dokler ni prišel na površje Take Jonescu.

Volitve se bodo vršile 23. maja

BUKAREŠT, 31. Člani nove vlade so imeli prvo sejo pod predsedstvom Avarescuja. V ministrskem svetu se je sklenilo razpisati državnozbornske volitve za dan 25. maja in je bilo sestavljeno besedilo proglasa na narod. Listi ugovarjajo, da vlada povsod v državi mir

in da je narod sprejel novo vlado z zaupanjem in z zadoščenjem.

Nobene nevarnosti za trgovske parnike v Črnem morju

MOSKVA, 31. Glavni stan rdečega brodovja zanika kategorično vesti inozemskih listov, češ da obstojajo nevarnosti za trgovske ladje v sovjetskih lukah Črnega in Azovskega morja; in izjavlja, da so brez vsake podlage govorice, da namerava sovjetska vlada podminirati neko cono. Ravnotako so izmišljene vesti o nekaki prepovedi vstopa tujih ladij v sovjetska pristanišča v času neviht in o drugih omejitvah, o katerih pišejo tuji listi. Nobena mina ne bo položena, ampak ukrenilo se bo potrebno za popolno osvoboditev Črnega morja od min, ki so ostale še iz za vojne v gotovih točkah obeh morij. Režim plovbe ob sovjetskih obalah in vstopa v sovjetske luke se prav nič ne razlikuje od podobnih pravilnikov vsake druge države, ki razvija široko trgovino na morju.

Dr. Ramek zapustil Prago

PRAGA, 31. Avstrijski državni kancelar dr. Ramek je včeraj ob 11. dopoldne posetil zunanega ministra dr. Beneša. Kasneje je v spremstvu poslanca dr. Mareka in generalnega tajnika dr. Petra napravil daljši obisk pri ministrskem predsedniku.

PRAGA, 31. Predsednik republike je v svečani avdienci sprejel avstrijskega zveznega kancelarja dr. Ramka, ki mu je izročil veliko zlato častno svetinjo na traku z zvezdami. Predsednik Masaryk je vrnil na čast dr. Ramka in njegovega spremstva obed.

Po polnoči je kancelar Ramek odpoval na Dunaj.

Poljska narodna skupščina odgodena

VARŠAVA, 31. Poljska skupščina je sprejela začasni proračun za mesec aprila, nakar je bila odgodena do 20. aprila.

Pangalos predsedniški kandidat

ATENE, 31. General Pangalos je oficijelno sporočil svojo kandidaturo za mesto predsednika republike.

Ameriška delegacija za pripravljeno konferenco za razorožitev

ZURIH, 31. Združena država Severna Amerike se pripravljajo na preliminarno konferenco za razorožitev. V tozadavno delegacijo so bili imenovani Gibson, poslanik v Bernu, kot predsednik, potem en legacijski svetnik, en funkcionar državnega oddelka, en generalmajor, dva generala, en major od vojnega ministrstva, dva viceadmirala in en mornariški kapitan. Gibson je že odpotoval v Washington po vladna navodila.

Železniška nesreča

PARIZ, 31. V Kolumbiji, kakih 30 km vstran od Bagote, se je dogodila huda železniška katastrofa; tovorni vlak je z vso silo zavozil proti osebnemu vlaku. Mrtvih je 20 potnikov, med katerimi se nahaja tudi neki senator.

Nesreča na morju

LONDON, 31. Iz Obana na Škotskem poročajo, da se je vlačilec „Gaul“ potopil severno Tireja. Samo dva mornarja sta priplavala do obrežja, utonilo pa jih je sedem.

Vihar v Teksasu

PARIZ, 31. „Matinu“ poročajo iz New-Yorka: V Hustonu (Teksas) je te dni razsajal silen vihar, ki je podrl 32 mlinov in nekaj manjših hiš. Skodo cenijo na 1 milijon dolarjev. 8 oseb je mrtvih, 5 pa ranjenih.

„Španska“ na angleškem dvoru

LONDON, 31. Princezinja Viktorija, sestra angleškega kralja, je obolela na španski bolezn. Njeno stanje je vznemirljivo.

Kuga v Bruslju

BRUSELJ, 31. V predmestju Bruslja je zbolelo pet oseb na kugi.

Trije angleški vojuni aretirani v Parizu

PARIZ, 31. Trije Angleži, ki so bili 7 decembra m. l. aretirani, ker so zbirali informacije o avijatikih in o obrambi države, so bili izročni kazenskemu sodišču pod obtožbo špijonaže.

Kitajci napadli japonski parnik

HANIKOU, 31. Japonski parnik Yuen Klang je prispel semkaj iz Cange ves potolčen od izstrelkov kitajskih čet, ki so streljale na parnik misleč, da prevažajo vojaške potrebščine za nasprotno stranko. Osem Kitajcev od moštva je bilo ranjenih. Tujim potnikom se ni zgodilo nič zlega.

Naročalte in širite
„EDINOST“

Vrenje na Kitajskem

Poraz vojske kitajskega generala Fenga se zdi gotov; mogoče so v tem trenutku zmagovali čete Čang-Tso-Lina. Če pred vrati Pekinga in je Kitajska s tem dobila novega mandžurskega gospodarja.

Ako se je tako vsaj začasno zaključil vojaški spor, ki se je tako dolgo vlekel ter se skoro brez krvi reševal na udobni ravnini, ki se od prestolnice odpira proti morju, ostaja pa še odprto politično vprašanje, čudna zmes azijske in anglosaksonske duševnosti, ki je tako značilna za moderno Kitajsko.

Akoravno se nam ne zdi tako blizu »rumena nevarnost« in akoravno dogodki v Kitajski ne kažejo še imeti neposrednih odmevov v sestavi evropskih držav, vendar se tudi zapadne države ne bodo mogle opustiti nekakega vznemirjenja, ako pomislimo na pot, ki jo je prehodila elita 400 milijonov Kitajcev v zadnjem desetletju.

Daleč za nami je spomin na neresni odpor »nebeškega cesarstva« proti prodiranju Evropejcev in Japoncev v letih od 1834-1893, ko je Kitajska postavila proti bojnemu ladjarju iz jekla svojega ladjice z jadril iz bek in so njeni vojaški z odprtimi solnčniki korakali proti s puškami oboroženim četam evropskih vojsk; daleč je tudi, upor bokserjev proti tujcem, kateri se je vodil tako slabo in s strašno krutostjo, tako da mu ni mogoče pripisati nobene etične in politične vsebine; končno se komaj še spominjamo na blaženi mir, ki ga je tako nenadoma prekinila revolucija iz leta 1911.

Od tedaj je Kitajska, misterijozna dežela od opija oamljena, fantastična legenda bolj kot realnost za zapadne narode, ostala neizbrljivi rudnik za velike narode; pošiljala pa je vedno bolj številne skupine svojih mladeničev na univerze belih narodov in tako se je siva tvarina možganov otroka-velikana razvila ter se okrepila s strogimi nauki in s socialno-političnimi zgledi na zapadu.

Azijska duševnost s svojimi najbolj skritimi tajnostmi duha se je po stoletjih in stoletjih znašla pred nacionalnim vprašanjem, očistjenim od starih teženj iz ukoreninjenih navad porojenih: ne več misteriozen ideal, ampak živa stvar, moderna, politična na kratko in ne verska. Tako je republikanska revolucija zavrgla cesarski fetišizem: zdi se, da je zapadna elita izpodredila korenike vojaškemu fevdalizmu, temu izkoriščevalcu cesarskih vlad, ter postavila na mesto napol barbarskega absolutizma zakone ljudske demokracije. Evropa, vsa zavzeta od velike vojne, se začenja zopet zanimati za Kitajsko v letu 1919, ko spozna cilje boljše vizma. Komaj se je začel alarm iz velikega cesarstva na Vzhodu, je Anglija že imela svoje orožje v Singaporeju ter skrbno čuvala nad Indijo, tako resno ogroženo od Kitajske, kjer so boljševiski emisariji razvijali svoje uspešno delo, pri katerem so jim stali ob strani kitajski akademiki in doktorji, diplomirani na univerzah Amerike in Anglije.

Ta elita se je smatrala za glavni stan brezmejne vojske in je hotela svojo nacionalistično akcijo proti tujcem vključiti v protievropsko gibanje, ki ga je začela Moskva. Iz te združitve sta se porodili dve smeri: prva, izrazito boljševiska, protianglijska in protijaponska je našla ugodna tla na deželi, kjer je »Gomindau« (neka vrsta svetovet) narokoval zakone; in podpirale so jo nacionalno-boljševiške vojske, ki so se zbrale v severni in južni Kitajski. Druga smer, nacionalistična, ampak protiboljševiška, je prevladovala v centralni Kini in v Mandžuriji.

Iz tega političnega kontrasta je nastala državljanska vojna: krščanski general Feng, načelnik nacionalnih boljševiskih, je nastopil proti generalu Čang-Tso-Linu in Vu-Pej-Fuju, ki sta poveljevala — rekli bi — belim vojskam. Kronika te vojne bi bila v kratkih besedah: najprej je Feng po nekaterih bojih pognal v beg nasprotnike, ki so pa pozneje zboljšali svoj položaj in se nahajajo sedaj vsaj pred vrati Pekinga. Preznani so se dogodki v Sangaju, Kantonu, Hong-Kongu in v Pekingu: trume Kitajcev, škvadre študentov, rdeče zastave, protesti svetovet proti Evropejcem in protesti teh poslednjih proti neodgovorni vladni v Pekingu. Dogodki, včasih krvavi, so se množili, in zdel se je blizu dan, ki naj bi spravi Kitajsko pod vpliv sovjetske Rusije. Nastopil pa je pri izlivu reke Pej-Hoj obiskuren general proti Fengovim četam, ki so izpraznile Tien-Tsin ter odhitele v obrambo Pekinga. Ampak poraz krščansko-boljševiškega generala ne bo obustil pohoda Kitajske svojemu osvobojenju naproti.

Brezdvomno je boljševiska propaganda ojačala kitajski nacionalizem ter spravila tako v ospredje vprašanje tujcev na Kitajskem. Kako se bodo sedaj tam razmere razvijale, je težko reči. Veliko vprašanje je namreč, da-li bodeta Čang-Tso-Lin in Wu-Pej-Fu po zmagi našla podlago za skupno delovanje. V slučaju novega razdvoja med obema pa Rusija gotovo ne bo ostala mirno ob strani, ampak bo — in najbrže odločilno — posegla v nove boje.

Politične vesti

DOGODKI NA KITAJSKEM

Štiri leta je že, odkar sledi svet z večjim ali manjšim zanimanjem krvavi meščanski vojni na Kitajskem. Nič lepega ni v tej vojni; skrajni egoizem posameznih vojaških poglavarjev, ki skušajo dobiti trajno nadzorstvo nad osrednjo vlado, a v prvi vrsti vpogled in delež pri državnih dohodkih; ta egoizem se jasno zrcali v vsakem novem dogodku na Kitajskem.

Meščanska vojna se sedaj bliža odločitvi. Zadobila je povsem drugačno lice, ko sta se združila generala Čang-Tso-Lin in Wu-Pej-Fu proti Fengu, krščanskemu generalu, ki ga podpirajo boljševiski. Omenjeno bodi, da se je Feng 1. 1922 združil z Wujem proti Čangu, 1. 1924 pa je pridobil Čanga za boj proti Wuju.

Čang, diktator Mandžurije, in Wu, gospodar pokrajine Honan, sta se, kot že omenjeno, pobotala in se spravila nad Fenga, ki ima svoje pristaje v pokrajini Či-hi, v okolici Pekinga in v zapadnih krajih, ki mejijo na Mongolsko. Preganala sta Fenga iz južnih krajev in mu onemogočila zvezo z morjem. Ko so mandžurske čete pritiskale na severu in je obenem tudi Wu korakal proti izlivom Pej-Hoja, kjer se nahaja Peking in njegovo pristanišče Tientsin, je Feng po krvavih bojih pri Mačangu in Pančanu, moral izprazniti Tientsin, katerega je zasedel Čangov pristaš Li-Cing-Lin.

Vendar pa so izpraznitev Tientsina povzročile pravzaprav mandatne vlasti. Nacionalne (Fengove) čete so se bile utaborile v trdnjavi Taku pri izlivu Pej-Hoja; nastavile so tam topove in obenem zaprele z minami vhod v reko. In ni to »prav nič čudnega; nacionalna vojska ni razpolagala z nobeno ladjo, medtem ko so nasprotniki imeli v svojih rokah del kitajskega brodogoja, ter bi lahko ogrožali hrbet Fengove armade. Vmešale pa so se v zavezo mandatne vlasti, ki so poslane v Peking ultimatum, s katerim so zahtevale, da se, v smislu konvencij iz leta 1911 tekem treh dni odstrani vse, kar ovira prosto plovbo po spodnjem delu reke.

Ta ultimatum je naletel v Pekingu na hud odpor; prišlo je do krvavih demonstracij, vendar pa se je morala kitajska vlada slednjič vdati. Radi položaja, ki je nastal, so se nacionalne čete morale umakniti iz Tientsina. Umaknile so se v lepem redu in držijo sedaj Peking, kjer je medtem Fengu prijazen vlada podala ostavko. Ni pa verjetno, da bodo nacionalne čete dolgo kljubovale napadom, in lahko računamo, da bosta Čang in Wu v kratkem vkorakala v glavno mesto k državnemu krmilu ter postavila novo vlado.

Kaj da bo doletelo Fenga in njegovo vojsko, še ni mogoče prerokovati. Kakor izgleda, se bo s svojimi četami najbrže umaknil v Mongolijo, ki je popolnoma pod ruskim vplivom. Na nadaljnji razvoj dogodkov pa bo v prvi vrsti vplivalo razmerje med obema vojaškimi diktatorjema. Pozabiti ne smemo, da sta Wu in Čang bila že v prejšnjih časih zaveznika, ter da je v odločilnem trenutku Čang pustil svojega pajdaša na cedflu; in slične stvari so se tekem kitajske meščanske vojne čestokrat dogodile.

Vsekakor pomenja sedanji položaj pri Pekingu zmago, četudi morda le začasno, onih držav, ki so nasprotni Rusiji; in tem državam prednjači na skrajnem vzhodu Anglija.

POLOŽAJ V JUGOSLAVIJI

Po konferenci Nikole Pašića z vplivnim Aco Stanojevičem ni došlo v radikalnem klubu do nikakega večjesejnega dogodka. Sploh je nastalo nekako zatijše v političnem življenju. Skupščina je bila tako zaposlena z reševanjem proračuna — ker se je bližal konec meseca —, da so radi tega odložila vsa važna vprašanja za kasnejši čas. Radikalni klub si je zato prizadeval, da navzkrižno v stranki ostane pripravljen. Sedaj pa, ko je sprejet proračun, pride gotovo zopet do obračunavanja v radikalnem klubu. Kakor se čuje, sta tudi Pašić in Stanojevič sklenila temu primerno, da se namreč vsa notranja vprašanja radikalnega kluba odločijo le za nekoliko dni ter da se takoj po sprejemu proračuna začne z definitivnim razčiščevanjem v stranki. Nekateri menijo, da se zlasti spor med Pašićem in Ljubo Jovanovićem razčisti — tako ali tako — že tekem pravoslavnih velikonočnih praznikov. V kaki smeri — se za sedaj še ne more reči, ker se tudi Stanojevič, ki vrši nalogo nekakega posredovalca, ni še jasno izrekel, na katero stran da nagiblje: ali na Pašića, ali Jovanovića. Glede mislje Stanojeviča prevladuje v političnih krogih pesimistično naziranje in se trajno vzdržuje mnenje, da utegne Pašić zahtevati izključitev Ljube Jovanovića iz stranke. Na drugi strani pa se vzdržuje tudi mnenje, da bo Stanojevič vse poizkušal, da pride vendar le do pomirjenja med Pašićem in Jovanovićem.

Na vsak način bodo dnevi velikonočnih praznikov velikega pomena za nadaljnji politični razvoj v Jugoslaviji. To pa tem bolj, ker se smatra kot gotovo stvar, da se reši vprašanje preosnove vlade ter da pride v najkrajšem času do te spremembe. Za smer, v kateri pade odločitev, bo odločilnega pomena, ali uspejo prizadevanja za poravnavo spora med Pašićem in Ljubo Jovanovićem. Kot simptomatično naj omenimo še, da se v tem vrenju ne opaža posebne aktivnosti na Radićevi strani. Ali pa je ta rezerviranost morda le navidezna? Ali dela Radić morda bolj prikrito za bodočo pozicijo svoje stranke in — sebe?! Tem agilenjši pa je Radić na izvenparlamentarnem delu — na delu vprašanja

Te velikonočne dni priredijo on in drugi prvaki hrvatske seljaške stranke vrsto zborovanj po raznih krajih hrvatskega Primorja. Tem sestankom bo sicer predmet pred vsem težki gospodarski položaj onih krajev. Ali ravno take gospodarske akcije so izdatno politično propagandno sredstvo.

KOMUNISTI V ČEHOSLOVAŠKI OSAMLJENI

Komunisti v Čehoslovaški so pozvali vse socialistične stranke, naj bi ustanovile skupno edinstveno fronto proti sedanji neparlamentarni vladi. Prvi so odklonili ta poziv čehoslovaški socialni demokraciji. Potem so jim sledili odločno tudi nemški. V jako ostrem in agresivnem članku izjavlja glavno glasilo nemških socialnih demokratov, da že davno ni več nobenega mislečega delavca, ki bi veroval, da bi ravno komunisti, ki so razbili enotno fronto, ki po načrtu preprečujejo možnosti vsakega borbenega uspeha delavstva: da bi ravno komunisti imeli po-

šten namen za združitev proletarijata v edinstveno fronto. Edinstvena fronta je za komuniste — pravi rečeno glasilo nadalje — le revolucionarno geslo, toda ne za revolucijo proti buržoaziji, marveč proti socialni demokraciji. Soglasno s čehoslovaškimi socialnimi demokraciji izjavljajo njih nemški sodruzi, da prvi pogoj za skupno postopanje je, da komunisti prenehajo z ogabnimi sovražnimi napadi proti pretvezno zaželenim sodelavnikom ter da se odrečejo rovarskega dela po strokovnih družtvih in zadrugah. Skozi leta so komunisti — piše dalje nemško socialistično glasilo — propagandsko živeli od tega, da so zasramovali socialno demokracijo, ker se ta bori za vsakdanje zahteve delavstva. Imenovanje uradniške vlade da jim je le povod, da so razvili oguljeno slepilno zastavo enotne fronte. Zaključuje: »Komunistični demagogi razumejo enotno fronto le na podlagi komunizma, leninizma. Fiasko njih varanja jih pouči v kratkem, da njihov trud ostane brez sadu«.

DNEVNE VESTI

Oprašanje skupnih užitkov

Opozorjamo čitatelje »Edinosti«, da prinesemo v nedeljski številki izpod peresa strokovnjaka članek, tiščo se jusev in tozadnevne organizacije. Ob enem moremo izjaviti, da politično društvo »Edinost« zaseduje razvoj tega vprašanja z vse vestnostjo in bo zastavilo vse svoje sile za pravilno in pravično ureditev tega poročnega vprašanja.

Naša velikonočna priloga

Kakor druga leta, priredimo tudi leto posebno literarno prilogo k velikonočni številki. Opozorjamo že sedaj naše občinstvo na to prilogo, za katero so nam poslali svoje prispevke nekateri naših najboljših književnikov — pesnikov in pripovednikov.

Šolski svet za Julijsko Benetijo in Zader v Trstu

Je sklenil v svoji seji dne 26. marca sledeče (navajamo sklepe, ki se tičejo slovenskega učitelstva in slovenskih krajev): Avče: učiteljica Josipina Bošnjakovič prosi za zopetni vpis v učiteljski seznam (se odkloni); Materija: učiteljica Pavla Hmelak prosi za zopetni vpis v učiteljski seznam (se odkloni); Miren: učitelj Urbančič, Slavica Urbančič in Jožica Mozetič premeštevajo iz službenih ozirav (se odobri); Trst: učiteljica Marija Pahor, rekurz proti preklicu njenega imenovanja za def. učiteljico (se odobri); Gojače, Črniče, Osek: šolski patronat, sklepni račun za 1925. in proračun za 1926. (se odobri); Ozeljan: šolski patronat, sklepni račun za 1925. in proračun za 1926. (se odobri samo proračun); Šempas: šolski patronat, sklepni račun za 1925. in proračun za 1926. (se odobri samo sklepni račun).

Katinarski zvonovi

Pišejo nam s Katinare: Končno, končno so vendar dospeli naši zvonovi! Preteklo soboto 28. marca smo jih dobili in svečano razpoloženo ogromne množice, ki jih je čakala pri Lovcu, je jasno kazalo, s kakšnim veseljem smo jih pričakovali.

Stare zvonove, velikega in malega, nam je vzela vojna in do sedaj je le srednji zvon osamljen klenkal v visokih linah. Naš gospod župnik je prišel z zbiranjem prostovoljnih darov in prispevkov vseh faranov. In dobro smo prispevali. V teh mesecih je fara zbrala nad polovico potrebne vsote. Zato smo tako ponosni nanje, ker so našli, res našli Zvonova sta bila ulita v svetoviranskih livarni g. R. Lapagna. Veliki tehtla 1340,5 kg, mali pa 375 kg. Nosta latinski napis: »Družba uliti s prispevki župljanov v poveljem leta 1925.« Domači lončarski fantje so jih pripeljali in dekleta so jih naravnost razkošno okrasila. Mali zvon sta peljala dva bela konja, velikega pa štirje rjavci, ki so stopali, ko da vedo, kaj peljejo. Tudi konji in zvonovi so bili vsi v cvetju in zelenju. Zvonova sta imela lepo vezena trakova — zasluga naših vrlih deklet. Dvanajst deklet v narodnih nošah je spremljalo vozova že od Sv. Ivana.

Ko so dospeli do Lovca, je kar zavalovila ogromna množica; vse jim je hitelo naproti. Godba združenih godbenih društev naše fare jim je zaigrala v sprejem. Gospod župnik jih je blagoslovil, nato so domači cerkveni pevci zapeli ponarodilo: »Ko dan se zaznava«, še druge lene in dekleta v narodnih nošah so se uvrstile k vozovom, deklice v belih oblekah so stopale pred njimi, — in ogromni sprevod se je pričel po mikati proti cerkvi. Vseposvoda samo veselje in radost! Možnarji so pokali, godba je igrala, a v zvoniku je vabil zvon in klical svoja druga. Proti večeru smo dospeli do cerkve, kjer so razložili zvonove in razšli smo se v veseljem pričakovanju drugega dne. V nedeljo popoldne se je zopet zgrnila vsa fara in še več okoli — zvonov. Veliko premajhna je bila naša cerkev — dve tretjini ljudi je ostalo zunaj. Po blagoslovu, ki ga je imel pred. g. kanonik Ivan Slavec ob asistenci gospoda dekana Andreja Zinka in g. župnika Leilerja in g. katehete Škabarja, je bilo darovanje za izredne stroške.

Nato je pred cerkvijo govoril pred. g. kanonik Slavec v navdušenih in lepih besedah o pomenu zvonov, nato pa je sledil svečan trenutek — blagoslov novih zvonov. Okoli njih so tvorile pestri venec dekleta in žene v narodnih nošah, pri zvonovih pa so stale kumice in kumi. Velikemu zvonu je kumovala znana in priljubljena dvojica g. Ivanka in g. Matko Gradisar, ravatelj Dreherjeve pivovarne. Žal, da je bil g. Gradisar bolan; zastopal ga je g. Jakob Kavčič. Malemu zvonu pa so kumovali zastopniki vseh treh vasi: g. Irma Čok in g. Karel Čok, g. Marija Kocman Slamčič in g. Matija Sever, g. Pepca Cerkenič in g. Ivan Furlan. Po končanem obredu so pozdravili zvonove naši pevci s Hribarjevim »Večernim zvonom« in godba jim je zaigrala. V župnišču je bila potem prisrčna domača botrinja. V ponedeljek so zvonove potegnili v zvonik in sedaj čakajo aglorije, velike zabave da nam zavojico.

Dolgo smo vas čakali, hrepneli smo po vas, bodite nam tedaj iz vsega srca pozdravljeni. Zvonite nam k bratstvu in ljubezni, ki miru in edinstvi!

H koncu naj omenimo še, da so fantje postavili dva lepa slavoloka, da so dekleta in šolski otroci spleli vence in okrasili cerkev, zidari pa so brezplačno izvršili vsa dela v zvoniku. Prisrčna hvala vsem!

In tudi g. župnik naj nam dovoli, da se mu v imenu vseh faranov tem potom (s pristranske zahtevam za ves njegov trud in njegovo požrtvovalnost. Bog naj ga ohrani še mnogo let v naši sredi!

ZRAČNA POŠTA

Danes se prične poštna služba na zračni progi Trst-Turin in obratno. Vršila se bo trikrat na teden. Ker bodo zrakoplovi odhajali iz Trsta ob 11. uri, bo glavna pošta sprejemala tozadnevna pisma do 9.30.

Po tej poti se bodo lahko pošiljale navadne poštne pošiljave namenjene v Benetke, Pavijo in Turin ter v kraje, ki se nahajajo v teh treh pokrajinah. Na pisma treba prilepiti poleg navadnih znamk (navadna pristojbina) še posebne znamke za zračno pošto (dodatna pristojbina). V veljavi so naslednje določbe:

Dodatna pristojbina: 60 stot. za pisma do 15 gr teže, in ravnotoliko za vsakih nadaljnjih 15 gr ali ulomek; za dopisnice in razglednice; za posetnice, naznanila, fakture in knjiž. naročila.

Dodatna pristojbina: L. 1.— za rokopise, tiskovine in vzorce, in sicer za vsakih 50 gr ali ulomek.

Tozadnevne poštne pošiljave treba vla-

gati v poseben nabiralnik, ki se nahaja v veliki glavne pošte.

Važna razsodba glede lova

Kakor znano, je v naših krajih še vedno v veljavi prejšnji lovski zakon, ki je zelo različen od italijanskih običajev, kjer lahko vsak lovi na svojem svetu. Te dni je izdal najvišji sodni dvor v Rimu razsodbo, po kateri se smatra nedovoljen lov kot tatvina. Kdor ni najemnik lova, kdor ni izdralil lova pri tozadnevni dražbi, nima pravice do lova in ne sme niti lisice ubiti. Če ubije tako divječino, postane tat in se kot tak kaznuje. Večkrat se je namreč dogodilo, da so se osebe, ki so prišle iz starih pokrajin in niso poznale izjemniholočb teh krajev, pregrešile, meneč, da jim je dovoljen lov. S to razsodbo je potrdila najvišja sodnja, da se še vedno v veljavi stari lovski zakoni v teh naših krajih.

Društvena vesti

— Mladinsko dr. Sparta — Škocjan: Danes točno ob 8. uri, skupni sestanek s predavanjem. Vabljeni so vsi člani in prijatelji društva, proti članom, kateri se ne udeležujejo redno sestankov se bo odslej strogo postopalo.

Naj nihče ne manjka! Odbor.

Mandolinistični odsek. — V soboto, točno ob 8. uri sestanek in vaje, razdelile se bodo partiture. Prosim tvoarše, da pridejo vsi in točno! — Načelnik.

M. D. »Višava« — Konkonelj. Danes zvečer ob 8. uri skupni sestanek. Prosim točnost in polnoštevilnost! — Predsednik.

«Italica». Danes dne 1. t. m. ob 6 zvečer se vrši v dvorani DKD važen sestanek, na katerega so vabljeni člani nogometne in mandolinistične skupine M. od. — Ker se bo v najkrajšem času pričelo z rednim delovanjem obeh skupin, se pozivajo člani, kateri imajo nogometne čevlje ali instrumente, da jih prinesejo na sestanek v svrhu pregledovanja in nadaljnega ukrepanja. — Sprejemajo se novi člani. — Načelnstvo.

M. D. »Zarja« — Rojan. Danes redna vaja dramatičnega odseka v mestnih prostorih. — Načelnik.

Jutri društveni sestanek. Točnost. — Odbor.

S. D. Adria. Jutri 2. aprila skupaj sestanek. Prisotnost vseh članic in članov potrebna. Točno ob 8.30.

Slov. akad. društvo »Balkan«. V četrtek, 1. IV. sestanek, vsled odsotnosti nekaterih odbornikov se ne bo vršil. Prihodnji sestanek, se bo javilo v »Edinosti«.

M. D. »Presveta« — Trst. Ženski odsek. Javljamo, da se vrši danes ob 20.30 sestanek. Ker je zelo važna točka na dnevnem redu, prosim, da se članice sestanka polnoštevilno udeležijo. — Načelnica.

SPORT

TEHNIČNO VODSTVO NOGOMETA

Uradno poročilo

Seja z dne 31. marca 1926.

Odobrene tekme Višava-Zarja 2-0 (forfait); Jadran-Prosek 2-0 (forfait); Magdalena-Primorje 3-0.

Tekma Magdalena-Prosek: Na podlagi pismene izjave Proseku se da zmaga Magdalena 2-0 za tekmo ki se je imela vršiti v nedeljo, 4. aprila. Tekma se torej ne vrši. Toliko na znanje Magdalena in sodniku.

Raprezentanca. Sledeti igralci se morajo predstaviti T. V. N. v ponedeljek 5. t. m. točno ob 14. uri na igrišču Obzora: Gorica: Rudinja, Molac, Olymp; Mahnič, Tomažič, Jug, Drobnik; Obzor: Zadnik, Tominec, Sklan, Meršek, Palčič, Skok, Sparta: Brisek, Zarja: Golob, Tommaso; Muha. Vsi vabljeni igralci morajo prinesiti svojo opremo izven majice. (Hlačke po možnosti bele).

Out sodniki za tekmo: gg. Bertonec in Kras.

Goal sodniki: gg. Hrovat in Kravos.

Uradno redovanje

II. divizija	I. I. T. V. N. I. I. I. I. I. I. I.	I. I. T. V. N. I. I. I. I. I. I. I.
Tommaso	9	8 — 1 22 8 16
Jadran	10	6 2 2 26 14 14
Primorje	8	4 1 3 24 17 9
Rocol	9	3 3 3 14 20 9
Magdalena	6	3 2 1 12 5 8
Višava	8	3 — 5 13 17 6
Adria	8	2 2 4 9 17 6
Zarja	8	1 2 5 7 13 4
Prosek	10	1 2 7 7 23 4

T. V. N.

RAPREZENTANCA S. U. - VIKTORIJA - SUŠAK.

Na velikonočni ponedeljek se bo vršila na igrišču Obzora (Montebello - gostilna Nibetto) velenzanimiva mednarodna tekma med reprezentanco našega Udruženja in in močno četo Viktorije iz Sušaka. Videli bomo prvič najboljšo našo močvijo v tekmi proti klubu, ki šteje med svojimi »exploits« zadnjo senzacionalno zmago proti S. K. Orienta s Sušaka s 4-2. Močvijo S. U. bo nastopila najbrže v sledeči formaciji: Radinja: — Škilan, Mamčič — Molac, Tomažič, Brisek, — Jug, Drobnik, Zadnik, Meršek, Muha. S. K. Viktorija pa s svojo najboljšo četo in sicer: Pavčič — Manestar, Simunič, — Cijanovič, Radovan, Rajčič, — Vesnaver Budjavec, Škrjanc, Tudor, Volarič. Gotovo smo, da bo vsa naša sportna publika prihitela v polnem številu na igrišče Obzora, da vzpodbudi svojo četo v njeni prvi težki mednarodni preizkušnji. Vrhutega pa se bo nudila publiki tekma, ki se redkokdaj uživa na igriščih. Tekmo bo sodil eden naših najboljših sodnikov. Pričetek točno ob 15. uri.

PRAVILNIK

za prvo prvenstvo Hazene organizirano po Sportnem Udruženju.

1. Sestavi se I. in II. divizija.

2. Pravico igrati v drugi diviziji imajo tudi čete, katerih prve se nahajajo v prvi diviziji.

3. Igralkam ni dovoljeno preiti za časa tekem iz ene čete v drugo.

4. Igrajo se turne in returne tekme.

5. Klasificiralo se bo po točkah na sledeči način: a) Zmagovalka tekme dobi 2 točki. b) Premaganka dobi 0 točk. c) V slučaju neodločene tekme dobi vsaka četa po 1 točko. d) V slučaju forfait-a ene čete, dobi četa ki se javi na igrišču dve točki.

6. Četa prve divizije, katera dobi največ točk, bo proglašena za prvakinjo Julijske Krašine, četa druge divizije bo proglašena

za prvakinjo druge divizije ter preide brez nadaljnega v prvo divizijo.

7. Vsaka četa nastopi lahko z najmanj petimi igralkami.

8. Čete se morajo javiti na igrišču točno ob določenem času na igrišču, se prizna zmaga četi, ki se je pravočasno javila.

9. V slučaju, da se četa ne javi pol ure po določenem času na igrišču, se prizna vprašati sodnika za pojasnila, no noben 10. Vse igralke se morajo predstaviti izkaznicami S. U., katere mora sodnik strogo pregledati.

11. V slučaju kakega nesporazumljenja tekem tekme je dovoljeno le načelnici vprašati sodnika az pojasnila, na noben način ji ni pa dovoljeno protestirati na igrišču.

12. Načelnica je odgovorna in mora skrbeti, da se igralke sportno in disciplinirano vedejo.

13. Forfait mora biti javljen najkasneje tri dni pred tekmo. Za 1. forfait so določene po T. V. Hazene sledeče globe: za čete prve divizije Lit 10.— za čete druge divizije Lit 5.— Za vsak nadaljnji forfait se globa dvoji.

14. Gostujoče društvo je vedno tisto, ki bo prvo imenovano v koledarju.

15. Prekršitev tega pravilnika se kaznuje z: 1) izgubo točk v klasifikaciji 2) izključitvijo igralke, eventualno cele čete za več časa ali za celo prvenstvo od tekmojanja.

16. Prizivi k tekam morajo biti dostavljani na naslov, ki bo pravočasno javljen, najkasneje do 20. ure naslednjega dne po igrani tekmi.

17. Tekme vodijo službeni sodniki S. U.

18. Društva, ki tekmujejo, morajo poloziti Lit 30.— kavicje.

19. Dohodki vseh ponavljalnih tekem gredo v prid S. U.

z 2-0, S. Vito z 1-0. Vendar so ji anulirali dve tekmi, tako da ji ostaja v dobro le tekma z P. Erranti. Ima torej 2 točki. Končna zmaga ji ne more ubežati. Najboljše njene osvajalci: Zabbar, Bonetti, Buccini in vratar Osvaldini.

«Ponzianini Erranti», bivši igralci prve in druge čete «Ponziane». Ta četa, ki se je merila s tržaško «Edero» ter častno izgubila z 2-0 je bila edina resna tekmovalka «Bancarov». Premagala je S. K. Val z 2-1. V njenih vrstah so se zlasti odlikovali Triglav, kapetan Babich, Pešič in Gaeta (vratar). V finalnih tekmah je imela 2 točki in eno tekmo izgubljeno. Ni mi pa znano, ali je bila odobrena tekma z Valom dobljena z 2-1. Četa se je pred kratkim razpustila radi finančne krize v kateri se je nahajala. V bodoče bo nastopala kot 1. rezervna četa «Ponziane».

S. K. Val je agilna gretarsko-barkovljanska četa ki je znana vsled svoje žilave obrambe, in borbenosti, ki traja do konca igre. Dala je boljše četam vedno obilo dela in ni bilo lahko premagati jo, zlasti na lastnem igrišču. Mislim da načeljuje četa Benevol, ki pa se zelo rad poslužuje težke igre. V nji se odlikuje vratar Stojan, nadalje Renko, Pečnik, Černigoj Pavletič in

Iz tržaškega življenja

Raje v smrti nego v zaporu.

Vzroki, radi katerih si ljudje dandanes strežejo po življenju, so sicer zelo različni, premnogokrat prav ničevi, a takšnega, kakršnega je včeraj dovedel do skrajnega obupa 18-letno Giorgio Radanik, stanujočo v ul. Concordia št. 25, je pač težko najti v žalostni kroniki samomorilnih poskusov. Nedavno je bila Radanikova radi prestopka žalitve in psovovanja obsojena na globo v znesku 100 lir, oziroma — v slučaju neizterljivosti — na par dni zapore. Rok, tekmo katerega je bilo treba plačati globo, je potokelel včeraj. Radanikova pa ni imela denarja, zato se je zbala, da bo morala v zapor. Njen strah pred zaporom pa je bil tako velik, da se je hotela umakniti kazni z begom — na oni svet. Okoli plodne se je podala k neki svoji prijateljici, stanujoči v ulici Rivo št. 34, stopila za hip v stranišče in tam izpila nekoliko jodove tinkture. Kmalu potem so ljudje prišli na sled njenemu obupnemu dejanju in poklicali na pomoč zdravnika rešilne postaje. Ta je Radanikovi izpral želodec, nato jo je dal prepeljati v mestno bolnišnico, kjer bo po mnenju zdravnikov okrevala v nekaj 10 dneh.

Jodova tinktura — zdravilo za srčne rane

Pravijo, da za srčne rane ni zdravila. Toda 20-letna Amalija Macor, stanujoča v Rocolu - Settefontane št. 130, je očividno drugačnega mnenja. Hotela je ozdraviti svoje srce, ki so ga ranile ostre Amoroze pušice, z jodovo tinkturo. Sinoči okoli 19. ure je v svojem stanovanju izpila neznatno količino tega zdravila. S tem pa seveda ni potolažila srčnih bolečin, temveč si je nakopala še telesne. Teh jo je kmalu potem rešil zdravnik rešilne postaje, ki so ga domači poklicali na pomoč. Ker je bila z izpranem želodcem odstranjena vsaka nevarnost za njeno zdravje, je bila deklica na željo domačih prepuščena domači oskrbi.

Hude posledice padca

53-letna Katarina Sferza, stanujoča na Greti zgornji št. 460, se je včeraj zjutraj odpravila z doma, da ponese nekoliko zelenjave na trg. Medpotoma jo

Bevc. V zadnjem času je precej napredovala ter nima zaznamovanih težjih porazov. Zgubila je z Bancari in P. Erranti. Te tekme pa so bile anulirane. Po razpustu čete Ponzianini Erranti bo prišla skoro gotovo na drugo mesto t. j. za «Bancari». Čakajo jo še tekme z S. Vito in finalna z Bancari, ki se bo igrala najbrž dne 18. aprila, na trsteniškem igrišču. Gotov sem da bodo Valaši napeli vse sile da zaznamujejo vsaj častni gol.

S. Vito najmlajša četa sestavljena večinoma iz novincev ki pa so jako žilavi. V njih četi se odlikuje zlasti vratar, katerega ni lahko zabiti gol. Za leto pa ta četa ne prihaja v poštev.

Kot sem omenil je «Ulice» razveljavila že dobljeno zmago bancarov vsled česar bo moč zamogli prisostvovati še zanimivim tekmam med bancari. — S. Vito, Val S. Vito, in finalni bancari — Val. Izid pa je že danes popolnoma gotov in to vsled prevelike razlike posameznih čet in njih jakosti.

Ceta zmagovalka mora nato tekmovali furlansko zmagovalko, nato z zmagovalko v «girono Veneto» nakar se bo vršila finalna tekma v Torinu.

je pa doletela huda nezgoda. Ko je z jherbasom na glavi korakala po strni stezi nedaleč od domače hiše, se ji je spodrsnilo in padla je tako nesrečno, da je radi močnega udarca v glavo obležala napol nezavestna. Zdravnik rešilne postaje, ki je bil telefonično poklican na lice mesta, je ugotovil, da ima Sferza pretresene možgane in najbrž tudi počeno črepanjo. Nesrečna žena je bila prepeljana v mestno bolnišnico, kjer so jo sprejeli v kirurški oddelku. Njeno stanje je precej nevarno.

Razne nezgode.

Pri delu v novi palači, ki jo grade v ulici Portici di Chiozza, je včeraj pop. ponesrečel 54-letni podajač Matevž Tessoni, stanujoči v ljudskem prenočišču v ulici Gozzi. Ko je s samokolnico prevažal gramoz za beton, se je spotaknil, padel ter si pri tem izpahnil levo nogo v stegnu in zadobil precej hude poškodbe po spodnjem delu žilice. Siromak je bil prepeljan v mestno bolnišnico, kjer bo moral ležati kakih 14 dni.

— V ladjedelnici S. Marco si je 19-letni težak Ivan Flego, stanujoči v Rocolu, včeraj opoldne pri padcu z višine par metrov zlomil desno nogo. Zdravi se v mestni bolnišnici, kamor je bil prepeljan z avtomobilom rešilne postaje.

Včeraj popoldne je prišel iskat pomoč v mestno bolnišnico 24-letni Klemar Viktor Kemich, stanujoči v Rojanu-Moreri št. 299. Mladenič je v Isoli, kjer je stavil strešni žleb pri hiši inž. Olanija, padel z lestve ter se pri tem pobil po levem očesu.

Iz tatinskega dnevnika.

83-letni Karel Suša, vratar hiše št. 18 v ulici Settefontane, je hranil doma v skritem predalu 15 lepih rumenih cekinov, ki so predstavljali vrednost kakih 1500 lir. Zdi se da starec ni znal varovati tajnosti o zakladu, kajti včeraj je prišel k njemu neki mladenič, ki je trdil, da je uslužbenec mestne plinarne ter da mora pregledati števec za plin. Suša je pustil mladeniča za hip samega, a pozneje je to neprevidnost bridko obžaloval. Ko je neznan mladenič odšel, je starec z veliko žalostjo ugotovil, da je majhni zlati zaklad izginil; z zlatniki vred je izginila tudi zlatna verižica, vredna 80 lir. Suša je javil tatvino orožnikom.

Ko se je 63-letni svetnik špeditijske firme «Adriatica» Leopold Popper včerajšnjim vozil s tramvajem proti Sv. Andreju, mu je neznan žepar izmaknil iz telovnikovega žepa zlato uro in verižico v skupni vrednosti 3000 lir. Popper je javil tatvino na bližnjem policijskem komisarijatu.

Vesti z Goriškega

Sklepi upravnega odbora videmske pokrajine

iz seje dne 30. marca 1926. Zadeve, ki so se odobrile: Bovec: Stavbni red; dežela: Preosnova zavoda gluho-nemnice v Gorici; Bovec: Družinski davek 1926; Črnivrh: Najetje dolga za poedinjenje dolgov; dežela: Načrt statuta za izpremenitev goriškega kreditnega zavoda v furlanski kreditni zavod; Bovec: Obrtni davek 1926. Zadeve, ki so se odložile: Čezsoča: Organski pravilnik.

Zadnji naši železničarji odhajajo

Te dni so dobili v Gorici in bližnjih postajah še preostali Slovenci-železničarji premeštitveni odlok za južne pokrajine Italije.

SOVODNJE

Ko je 54-letni Devetak, zaposlen pri tvrdki Padovi za izpraznjevanje gra-

nat, izpraznjeval večjo granato, je ta nenadoma razpočila. Devetak je padel ves ranjen na tla. Zeleni križ, ki je bil takoj na licu mesta, ga je prepeljal v bolnišnico. Rane so težke, a oči niso pokvarjene, kakor smo mislili na prvi pogled in sodeč po ranah na obrazu.

KOBARID

Županstvo je izdalo dne 25. marca odlok, ki ureja prodajo kruha. Bil je skrajni čas, da se je uredila ta zadeva.

TOLMIN

Ustanovil se je v Tolminu ženski fašijo. Gospodične Devetakove so prve Slovenke — ako so sploh Slovenke — članice fašija in njegovega direktorija.

SELA NA KRASU

Poglavje brez konca — to krvavo poglavje našega ljudstva — je dobilo pretekli ponedeljek svoje nadaljevanje v

naši vasi. Deček Vladimir Blažič je bil onega dne — 29. marca — s svojo materjo na gmajni imenovani Zavod, kjer sta nabirala drv. Nakrat vzdigne mali Vladimir s suhim vejčjem ročno granato. Še preden jo je opazil, se je v vejčju odmotala vrva in granata je eksplodirala ter nesrečnega otroka hudo ranila na več delih telesa. Na S. eljanskem leži sploh še mnogo streliva, ki je razstreseno povsod.

Krompir smo posadili. Zito se nahaja v dobrem stanju. Zadnji dež je prišel zelo prav in bo — upamo — ugodno vplival na naše prve pridele. Naš kmet je na splošno zelo žilav, delaven in priden — ter ljubi domačo zemljo z vsem svojim srcem, dasi mu vrača le redkokdaj njegov trud v isti meri, kakor bi bilo potrebno za vsaj srednje dobro življenje. Radi tega si mora iskati zaslužka, da preživi sebe in družino. Na drugi strani pa tudi mora gledati, da iztisne iz zemlje prav vse, kar mu more dati. V tem oziru pa si imamo še mnogokaj očitati. Posebno bi bilo pripomniti, da sadimo še vse premalo koristnega drevja, posebno pa murv.

AJBA V KANALSKI DOLINI

Kaj se godi sedaj pa v občini Ajba? Ne rečemo, da ni bilo potrebno napraviti konec onemu stanju, v katerem se je nahajala naša občina, ker so jo zadnji župan s svojimi svetovalci tako daleč zavozili. Malce srečnejšo roko bi pa že lahko imela oblast pri izbiranju komisarija, kot jo pa je imela s tem, da nam je postavila za komisarja nekega Pipana.

Kot se vidi, je že prišla prefekturna oblast do spoznanja, da se je kruto prevladala s tem, da je izbrala takega občinskega komisarja za Ajbo. Nevolja vsega prebivalstva stalno narašča proti njemu. Nemoč za danes neostvati vseh pritožb, ki vrejo od vseh strani proti njemu, le pozivljemo pristojno politično oblast, da čimprej napravi red v občini Ajba, ker bo le v korist ugledu države in pa še mnogega drugega. Arretacija mlekarja Franca Velikonja, ki pa je bil takoj zopet izpuščen, dalje težke neosnovane obtožbe proti nekdanjemu tajniku Francu Gerbecu, za katere bo kot upamo Gerbec kmalu dokazal, da so neosnovane, in še marsikaj je še bolj povečalo napetost med ljudstvom in komisarijem Pipanom.

Upamo, da bo skorajšnja preiskava na licu mesta dognala, da Pipan ni primeren za komisarja, da občini preti pod njegovim komisarijem še večja zavoženost ter da se bo z njegovo odstranitvijo vpeljal zopet mir v občino ter tudi več reda v občinski upravi.

Učitelj Pavšič, ki pa ostane, je naprošen, da se drži svojega poklica in da povzroča malo manj sitno soobčinarjem. I za njega bo to boljše!

Konjski tatovi.

Zopet smo doznali, da je bil ukraden konj, to pot posestniku Ivančiču Josipu v Snežatnem hšt. 63. O tatovih ni nobenega sledu. Ni dolgo, ko so ukradli tatovi konje v Fojani, na Kamnem. Lahko trdimo, da morejo biti to eni in isti zlikovci. Kakor so se svoj čas gotovi tatovi specializirali na pršute, klobase, sploh na delikatese v Vrtojbi, kakor so se dandanes specializirali v tatvinah bakrene žice in sicer od šempeterske postaje do Rihemberga, tako se zdi, da se bavi posebna družba s konjsko tatvino. V vseh treh slučajih se je posrečilo tatovom, da so zbrisali za sabo vsako sled in odšli s svojim plenom. Opozorjamo

(Dolje na IV. strani)

Poslano

NAZNANILO

Naznanja se sl. občinstvu, da se je odprla ta teden trgovina manufaktur, blaga in izdelkov

IDA MIONI

pri Sv. Ivanu - Vrdele 1847 preskrbljena z najboljšimi potrebščinami po konkurenčnih cenah. 424

*) Za blago pod tem naslovom odgovarja uradno le toliko kolikor mu zakon velja.

Potni neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša ljubljena soproga, mati in tača

Marija Urbančič

sinoči ob 9. uri, po kratki bolezni, v 45. letu preminila.

Pogreb predrago pokojnice se bo vršil v četrtek, 1. aprila ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti v Bovedu (blizu Rumene hiše).

BARKOVJE, 31. marca 1926.

Jožip, soprog.

Karje por. Ščuka, hči. Rudolf in Ivan, sina.

Mirko Ščuka, zet. (426)

ENAJSTO POGAVJE.

Pol ure pozneje sta bila Cir Smith in Herbert zopet v taborišču. Inženir je povedal tovarišem, da je samita, kamor jih je usoda vrgla, otok, in da bodo jutri sklopali o nadaljnjem. Nato si je vsakdo izbral

dve milj daleč. Obdaja li ocean od vseh strani to neznanu zemljo, ali pa se na zapadni strani drži kake celine? Tega ni bilo mogoče še dognati. Ravno v tem trenutku je vstajal na obzorju temen oblak, ki je povečal mrak na zapadni strani, in oko ni moglo razločiti, če se nebo in voda v nepretrgani črti dotikata.

Tedaj se je na oni strani obzorja hkratu zasvetil svetlobni trk, ki je vedno nižje padal, čimbolj se je oblak dvigal. Bil je prvi kratek meseca, ki je ravnokar zahajal. Njegovi žarki so baš zadostovali, da so obiskovali neoblačno obzorje, in za trenotek je videl inženir, kako se je njegov migljajoči odsev odbijal na vodnem površju.

Cir Smith je popadel mladeničevo roko. «Na otoku smo!» je rekel z resnim, skoraj svečanim glasom, ko je zadnji odsev utonil v valovih.

Pol ure pozneje sta bila Cir Smith in Herbert zopet v taborišču. Inženir je povedal tovarišem, da je samita, kamor jih je usoda vrgla, otok, in da bodo jutri sklopali o nadaljnjem. Nato si je vsakdo izbral

MALI OGLASI

NAGROBNE SPOMENIKE izdelujem in jih imam v zalogi. A. Šuc, Dutovlje. 235

BABICA, diplomirana, sprejema noseče. Govori slovensko. Bodulich, via Madonna del Mare 19/II. 471

ŽENSKA za pomivanje posode se išče za par ur dnevno. Goštilna, Valdirivo 20. 467

MIRODILNICA, dobro vpeljana, na prometnem kraju, se prodaja radi bolezni. Kavarina XXX oktobra, Mahnič 468

V KANALU je bilo pred dvema tednoma ukradeni iz šolskega poslopja skoraj novo kolo, znamka Atena, št. 92490. Najditelj je naprošen, da javi eventualne podrobnosti I. Kr. Baudažu v Kanalu ob Soči, za kar dobi nagrado. 469

TRGOVSKA POMOČNICA z večletno prakso, večša vseh trgovskih del, zmožna slovenskega, italijanskega in nemškega jezika želi spremeniti službo takoj ali pozneje. Ponudbe naj se pošljejo pod «Resnost» na goriško upravo. 470

PRSI SIRUP priporočljiv proti kroničnemu kašlju in bronhijalnim afekcijam. Steklenica za odrasle L 7,50, za otroke L 5.—. Dobiva se samo v lekarni Castellanelovih, Trst, Via Giuliani 42. 389

VELIK TURISTOVSKI HOTEL na Gorenjskem, moderno opremljen, z vrtom, nasadom in lepimi gospodarskimi poslopiji se valed boleznij poceni prodaja. Ponudbe pod šifro «Planina» na upravništvo. 466

VODA «DELL'ALABARDA» PROTI IZPADANJU LASI. Vsebuje kinin in je vsled tega posebno priporočljiva proti prhljaju in za ojačenje korenin. Steklenica po L 6 se dobiva samo v lekarni «Castellanovich» Trst, Via Giuliani 42. 357

BABICA, avtorizirana, sprejema noseče. Govori slovensko. Slavec, Via Giulia 29. 290

ŽIVINOZDRAVNIŠKA SREDSTVA proti vsaki živalski bolezni se dobijo v lekarni Castellanelovih, Trst, Via Giuliani 42. 387

BABICA, avtorizirana, diplomirana, sprejema noseče. Adele Emerschitz-Sbaizero, Farneto 10 (podaljšana Ginnastica), lastna vila, telefon 20-64. 220

SESALKO za vino, s skoraj novimi crvmi, prodaja po ugodni Quagliata, Gorica, via Salcano 21. 435

ELIZIR CHINA. Jako okusen. Vzbuja tečnost in je najboljšo zdravilo proti žlednim šibkostim in za rekonvalescenço. Steklenica L 6.—. Dobiva se samo v lekarni Castellanelovih, Trst, Via Giuliani 42. 386

BABICA, diplomirana sprejema noseče. Via Madonnina 10/II. 455

TVRDKA 'VINOAGRARIA'

v Gorici, Piazza Vittoria (Travnik) 4 prodaja vrtna, cvetlična in travniška semena ter druge potrebščine za vinogradnike, sadjarje, živinorejce in čebelarje.

Posebnost: mali posnemaalniki za posestnike in veliki za mlekarne (oba švedskega in nemškega izdelka.)

Strokovnjaško sestavljene mešanice za stalne in menjalne travnike.

Sprejemajo se naročila za izvajeno in neizvajeno seme sviloprejk.

JUST UŠAJ, lastnik.

Dobroznana

Čevljarnica Vodopivec

TRST - Via Riborgo št. 29 - TRST

naznanja cenjenim odjemalcem, da se je preskrbela za bližajoče se velikonočne praznike z navadnim in finim obuvalom za moške, ženske in otroke. — Vse blago se prodaja po konkurenčnih cenah. — Sprejemajo se naročila po meri in popravila po najzmernejših cenah. (351)

TVRDKA C. VISINTIN

Trst, Via delle Torri 2 (vogal S. Lazzaro nasproti cerkvi Sv. Antona novega)

O priliki velikonočnih praznikov dnevni dohod:

Izgotovljene obleke za moške in dečke, površniki, dežni plašči i. t. d. i. t. d. Bogata izbira tu- in inozemskega blaga. Lastna provrstna krojačnica.

Oglejte si naša okna in naše cene

375

PODLISTEK

JULES VERNE:

Skrivnostni otok

Hipen pogled je Ciru Smithu zadostoval, da je spoznal to ugodno. Brez obotavljanja je stopil v ogromno odprtino. Herbert za njim, medtem ko se je že zmračilo.

Se so imeli pred seboj višino 1000 čevljev, ki jo je bilo treba premagati. Ali so bile notranje stene kraterja prehodne? To se je dalo kmalu dognati. Na vsak način je inženir hotel nadaljevati pot navzgor, dokler se je pač dalo priti. Na srečo so tvorile notranje stene nekakšne podaljšane vifugaste hodnike, ki so nudili položnejšo pot navkreber.

Vulkan se je zdel popolnoma ugasel; niti najmanjše se ni kadilo iz njega, noben plamenček se ni videl iz strašne globine. Ni bilo čuti podzemeljskega bobnenja ne najmanjšega stresljanja, ko sta stala ob žrelu, ki je segalo morda do zemskega drobovja.

Tudi zrak iz kraterja ni razširjal nikakega vonja po žveplu. To je bilo več kakor mirovanje, to je bila slika docela izumrlega ognjenika.

Poskus Ciru Smitha je kazal biti uspešen. Čim više sta se s Herbertom vzpenjala po notranjih stezah navkreber, tem bolj se je širila odprta kraterja pod njima.

Krožnati nebesni izrezek, ki so ga stene žrela začrtavale, se je vedno bolj širil. Po vsakem koraku, ki sta ga popotnika napravila, sta zagledala na obzorju novo ozvedo. Jasno so se lesketala krasna ozvezdja južnega nebesnega svoda: na nadglavišču vid jemajoči Anataves v skorpijonu in zraven njega B-Centaura, ki je najbližja premeščitnica našemu solncem sestavi. Kakor se je krater širil, tako so se pokazala ozvezdja Ribe, Južni Trikotnik in skoraj natančno na južnem tečaju lepi Južni Križ, ki nadomestuje na južni polobli našo severnico.

Bilo je okrog osme ure, ko sta Cir Smith in Herbert prispela na vrh gorenjega grebena.

Svede se je medtem že toliko stemnilo, da je njun pogled segal kvečjemu kaka

dve milj daleč. Obdaja li ocean od vseh strani to neznanu zemljo, ali pa se na zapadni strani drži kake celine? Tega ni bilo mogoče še dognati. Ravno v tem trenutku je vstajal na obzorju temen oblak, ki je povečal mrak na zapadni strani, in oko ni moglo razločiti, če se nebo in voda v nepretrgani črti dotikata.

Tedaj se je na oni strani obzorja hkratu zasvetil svetlobni trk, ki je vedno nižje padal, čimbolj se je oblak dvigal. Bil je prvi kratek meseca, ki je ravnokar zahajal. Njegovi žarki so baš zadostovali, da so obiskovali neoblačno obzorje, in za trenotek je videl inženir, kako se je njegov migljajoči odsev odbijal na vodnem površju.

Cir Smith je popadel mladeničevo roko. «Na otoku smo!» je rekel z resnim, skoraj svečanim glasom, ko je zadnji odsev utonil v valovih.

Pol ure pozneje sta bila Cir Smith in Herbert zopet v taborišču. Inženir je povedal tovarišem, da je samita, kamor jih je usoda vrgla, otok, in da bodo jutri sklopali o nadaljnjem. Nato si je vsakdo izbral

primerno ležišče v kamenitem brlogu, 2500 čevljev nad morjem, in «otočani» so mirno prespali noč.

Zjutraj 30. marca so pozajtrkovali pečene traganpasa, nato je inženir sklenil, da se povzpne vnoč na ognjenik. Hotel si je natančneje ogledati otok, na katerem jim je bilo morda usojeno živeti do smrti, če je bil zelo oddaljen od drugih zemelj, ali pa če je ležal daleč od plovnih cest, ki so vezale otočja Tihega oceana. Takrat so spremili vsi tovariši, ker tudi nje je mikalo, ogledati si otok, ki jim je imel v bodočnosti nuditi vse življenske potrebščine.

Bilo je okrog sedme zjutraj, ko so Cir Smith, Gedeon Spillet, Herbert, Pencroff in Nab zapustili prenočišče.

Vsi so se sprijaznili s sedanjim položajem. Bili so samozavestni, toda pripomniti je treba, da je bila ta samozavest drugačna pri Ciru Smithu. Inženir je čutil v sebi sposobnost, iztrgati tej divji naravi vse življenske potrebščine zase in za tovariše, njih pa ni skrbelo, ker je bil pač z njimi Cir Smith. To razlikovanje je lahko razumeti. Zlasti Pencroff, ne bi nikoli več obupaval, tudi če bi se znašel s Cirom

Smithom na goli skali, odkar je inženir preskrbel ogenj.

«Bah!» je rekel, prišli smo iz Richmonda brez dovoljenja oblastnih, ni vrag, da bi vedno ostali na tem mestu, kjer nas nihče ne pridržuje!»

Cir Smith je ubral isto pot kakor prejšnji večer. In tako so šli po stopnišču med obema kopama ter prišli okrog gorenje kope do stranskega žrela.

Vreme je bilo krasno. Bleščeče solnce je vzhajalo na obzorju in pozlatilo s svojimi žarki vzhodno stran gore.

Stopili so v krater. Bil je takšen, kakor si ga je inženir v poltemi predočeval, t. j. podoben velikanskemu tljaku, ki se je dvigal do višine 1000 čevljev nad planoto in se proti vrhu bolj in bolj širil. Pod stranskim izlivom so se vili debeli in široki toki lave in so tako zaznamenovali pot izbruhanih snovi do nizkih dolin, ki so prebrazdovala severni del otoka.

V notranjem pobočju kraterja, katerega strmina ni presegala 40 do 50 stopinj, niso naleleti na nikake ovire. Se so našli sledove silno stare lave, ki so se prvotno izlivali brčkone črez rob kraterja, dokler niso našli izhoda v stranskem izlivu.

IVAN KACIN, Gorica, P. Tommaseo 29 (Piazzetta), tovarna glasovirjev, harmonijev, orgel. Ugaševanje in popraviljanje po najnižjih cenah, zajemeno. Prodaja na obroke. Cenik brezplačno. 365

BABICA, izkušana, sprejema noseče. Via Chiozza 50, pritičije. 462

